

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

Методичні рекомендації
до організації самостійної роботи

для здобувачів вищої освіти
спеціальності 013 «Початкова освіта»
ОС «Бакалавр»

Мукачево, 2021

*Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою
Мукачівського державного університету
Протокол №5 від 18.11.2021 р.*

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри філологічних дисциплін
та соціальних комунікацій
Протокол №3 від 26.10.2021 р.*

Укладач: Попович Н. Ф. – к. філол. н., доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету

Рецензент: Липчанко-Ковачик О. В – к. пед. н., ст. викладач кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання Мукачівського державного університету

Д49 **Дитяча література:** методичні рекомендації до організації самостійної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Бакалавр» / укладач Н.Ф. Попович. – Мукачево : МДУ, 2021. – 36 с. (1,3 др. арк.).

Методичні матеріали містять вступ, опис навчальної дисципліни, навчальні теми, питання для самостійного опрацювання, завдання для самостійної роботи, тестові завдання, методичні рекомендації до виконання самостійної роботи, систему оцінювання самостійної роботи студентів, список рекомендованих джерел.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Бакалавр».

ВСТУП

Самостійна робота студентів є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від навчальних занять час.

Мета СРС – сформувати навички самостійного пошуку інформації, виробити уміння відокремлювати головне від другорядного й занотовувати його в конспект. Крім того, самостійна робота повинна сформувати навички роботи з різними джерелами інформації.

Завдання СРС – вивчення тем, питань, винесених на самостійне опрацювання студентами, засвоєння необхідних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих на аудиторних заняттях знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та творчих робіт, забезпечення підготовки студентів до поточних аудиторних занять, контрольного заходу та підсумкового контролю.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти сприяє засвоєнню в повному обсязі навчальної програми дисципліни та формуванню самостійності як особистісної ознаки та важливої професійної якості.

Важливим чинником самостійної роботи є спрямування змісту навчального матеріалу на його професійно орієнтоване та практичне використання.

СРС з навчальної дисципліни «Дитяча література» складається з таких видів роботи:

- самостійне вивчення окремих тем згідно з робочою програмою навчальної дисципліни;
- анутовання рекомендованої літератури;
- відповіді на питання, визначених для самостійного опрацювання;
- формулювання висновків;
- виконання завдань, тестів;
- підготовка повідомлень, анотацій, відгуків, презентацій;
- написання рефератів.

Для самостійної роботи здобувачів ОС «Бакалавр», які навчаються за спеціальністю «Початкова освіта», пропонуються завдання, що мають закріпити знання, отримані під час вивчення навчальних тем з дисципліни «Дитяча література».

Самостійна робота сприяє:

- поглибленню і розширенню знань у студентів;
- формуванню інтересу до пізнавальної діяльності;
- оволодінню студентами прийомами процесу пізнання;
- розвитку пізнавальних здібностей у здобувачів вищої освіти;
- формуванню навичок пошуку, оброблення, аналізу, систематизації й узагальнення інформації з різних джерел.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Дитяча література
Назва спеціальності	013 Початкова освіта
Назва освітньої програми	«Початкова освіта»
Статус дисципліни	обов'язкова
Семестр вивчення	3
Мова викладання	українська
Кількість кредитів ЄКТС	4 ЄКТС
Загальний обсяг годин	120 годин
Лекційні заняття	16 год.
Практичні заняття	14 год.
Семінарські заняття	-
Лабораторні заняття	-
Самостійна робота	60 год.
Підготовка до екзамену	-
Форма підсумкового контролю	екзамен

Навчальна дисципліна «Дитяча література» вивчається студентами педагогічного факультету спеціальності «Початкова освіта» на 2-му курсі у 3-му семестрі. Вона є складовою змісту навчальної підготовки бакалаврів означеного фаху і побудована на відповідних теоретичних, наукових засадах та практичній підготовці.

Зміст дисципліни доступний і розрахований на засвоєння його кожним студентом. Під час вивчення дисципліни важливим є формування в студентів теоретичних знань, надання їм практичної спрямованості та вироблення вмінь використовувати їх у практичній діяльності.

Мета дисципліни – сформувати у майбутніх фахівців знання щодо становлення та розвитку літератури для дітей; висвітлити теоретичні питання дитячої літератури; навчити студентів самостійно аналізувати твори для дітей молодшого шкільного віку українських та зарубіжних дитячих письменників; виробити вміння використовувати набуті знання у практичній професійній діяльності.

Завдання дисципліни:

- з'ясувати теоретичні засади дитячої літератури;
- висвітлити історію становлення та розвитку літератури для дітей;
- ознайомити студентів з біографіями та творчими доробками дитячих письменників;
- схарактеризувати науково-педагогічні основи творів, створених для дітей;

- визначити роль і місце літературних творів у системі навчання й виховання учнів початкових класів;

- ознайомити студентів з різноманітними творами для дітей молодшого шкільного віку українських та зарубіжних дитячих письменників;

- навчити студентів самостійно аналізувати й оцінювати зміст дитячих книг, підбирати книги для роботи з дітьми різних вікових груп;

- сформувати у студентів уміння використовувати набуті знання у практичній професійній діяльності.

Студенти повинні знати:

- визначення основних понять дитячої літератури;
- етапи історико-літературного процесу формування літератури для дітей;

- специфіку дитячої літератури;

- біографії провідних дитячих українських та зарубіжних письменників;

- книги і твори для дітей молодшого шкільного віку дитячих письменників;

- роль і місце літературних творів у системі навчання й виховання учнів початкових класів;

- тематику дитячого читання молодших школярів.

Студенти повинні вміти:

- самостійно аналізувати твори дитячої літератури;

- визначати, для дітей якого віку призначені найрізноманітніші твори;

- самостійно підготувати коротке повідомлення про письменника, залучаючи його книги для дітей та книги про нього;

- декламувати вірші для дітей напам'ять;

- використовувати набуті знання у практичній професійній діяльності.

Вивчення дисципліни «Дитяча література» забезпечить формування у студентів системи компетентностей:

- ***загальні компетентності:*** уміння планувати та розподіляти час; уміння працювати самостійно; здатність до пошуку, оброблення, аналізу, систематизації й узагальнення інформації з різних джерел та формулювання логічних висновків; здатність до письмової й усної комунікації; дослідницькі навички; здатність оволодівати сучасними знаннями, інноваційними методичними підходами, сучасними методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; здатність застосовувати знання на практиці;

- ***фахові компетентності:*** уміння аналізувати художні твори для дітей молодшого шкільного віку; здатність критично осмислювати й оцінювати прочитані літературні тексти, інтерпретувати; уміння здійснювати відбір книг для дитячого читання й організувати промоцію дитячих книг; здатність формувати читацьку культуру учнів початкових класів; уміння використовувати теоретичні знання й практичні навички з дисципліни у практичній педагогічній діяльності; здатність організувати реалізацію змісту й завдань мовно-літературної освіти початковій школі.

Тема 1. Вступ. Дитяча література як органічна частина художньої літератури

Питання для самостійного опрацювання:

1. Специфіка розвитку дитячої літератури.
2. Наукове дослідження і вивчення літератури для дітей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розкрити суть основних етапів розвитку дитячої літератури.
2. Ознайомитися з підручниками та посібниками з дисципліни «Дитяча література».
3. Опрацювати статтю: Качак Т. Літературна освіта в Україні: промоція дитячої книги і читання / Т. Качак // Література. Діти. Час: Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. – Вип. 4. – Рівне: Дятлик М., 2013. – С. 239-246.

Тестові завдання:

1. Подія чи система подій, покладена в основу епічних, драматичних, інколи ліричних творів, спосіб естетичного освоєння й осмислення, організації подій, рух характерів у художньому часі та просторі – це:

- а) композиція;
- б) стиль;
- в) сюжет;
- г) фабула.

2. Побудова твору, доцільне поєднання всіх його компонентів у художньо-естетичну цілісність, зумовлену логікою зображуваного, представленого читачеві світу, світоглядною позицією, естетичним ідеалом, задумом письменника, каноном, нормами обраного жанру, орієнтацією на адресата – це:

- а) сюжет;
- б) композиція;
- в) фабула;
- г) стиль.

3. Елемент сюжету, вихідний момент у розвитку дії художнього твору – це:

- а) епілог;
- б) пролог;
- в) кульмінація;
- г) зав'язка.

4. Різновид тропа, що полягає в надмірному перебільшенні характерних властивостей чи ознак певного предмета, явища або дії задля особливого вираження художнього зображення чи виявлення емоційно-естетичного ставлення до нього – це:

- а) градація;
- б) гіпербола;
- в) оксиморон;
- г) гротеск.

5. Троп, який полягає у поясненні одного предмета через інший, подібний до нього, за допомогою компаративної зв'язки – це:

- а) метафора;
- б) епітет;
- в) порівняння;
- г) метонімія.

Список рекомендованих джерел: 1; 4; 7; 9; 10; 46; 47; 48.

Тема 2. Усна народна творчість для дітей

Питання для самостійного опрацювання:

1. Особливе місце казки у духовній сфері українського народу.
2. Специфіка народних легенд, переказів, притч.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розкрити суть понять «усна народна творчість», «епос», «лірика», «драма», «пісня», «казка», «легенда», «переказ», «притча», «загадка», «прислів'я», «приказка», «скоромовка».
2. Написати повідомлення на тему: «Особливості українських народних казок».
3. Підготувати презентацію на тему: «І. Франко – видатний дослідник фольклорного процесу в Україні».

Тестові завдання:

1. Визначте українську народну казку про тварин:
  - а) «Телесик»;
  - б) «Котигорошко»;
  - в) «Казка про дідову і бабину дочку»;
  - г) «Колосок».
2. Яка з цих казок належить до чарівних?
  - а) «Коза-дереза»;

- б) «Летючий корабель»;
- в) «Ріпка»;
- г) «Сірко».

3. Визначте казку, яка належить до соціально-побутових:

- а) «Рукавичка»;
- б) «Мудра дівчина»;
- в) «Яйце-райце»;
- г) «Пан Коцький».

4. До малих фольклорних жанрів відносять:

- а) пісні;
- б) прислів'я;
- в) легенди;
- г) притчі.

5. З якої української народної казки подані рядки?

«Другого дня знов пішли дід і баба по грибки. Приходять додому, аж у них і вареники зварені, і починачок стоїть на віконці.

Вони знову до сусідів:

– Чи не бачили кого?»

- а) «Кривенька качечка»;
- б) «Казка про дідову і бабину дочку»;
- в) «Телесик»;
- г) «Мудра дівчина».

Список рекомендованих джерел: 1; 4; 7; 9; 10; 46; 47; 48.

Тема 3. Давня українська література для дітей (XI – XVIII ст.). Літературне Середньовіччя

Питання для самостійного опрацювання:

1. Л. Баранович – найвідоміший письменник другої половини XVII ст.
2. Тематика творчості Л. Барановича.

Завдання для самостійної роботи:

1. Написати повідомлення на тему: «Характеристика підручника «Руська граматика, або Буквар» (1574), виданого друкарем Іваном Федоровим».
2. Виконати аналіз твору (на вибір) Л. Барановича.

Список рекомендованих джерел: 1; 4; 7; 9; 10.

**Тема 4. Нова українська дитяча література ХІХ ст.
Т. Шевченко – великий просвітитель свого народу.
Творчість для дітей**

Питання для самостійного опрацювання:

1. «Читанка для діточок...» (1836 р.) М. Шашкевича.
2. Образ Т. Шевченка в художній літературі для дітей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Схарактеризувати основні жанри дитячої літератури ХІХ ст.
2. Написати повідомлення на тему: «Книжиця читальня для начинающих» (1847 р.) О. Духновича.
3. Виконати аналіз творів Т. Шевченка: «Зацвіла в долині...», «За сонцем хмаронька плыве...», «Вітер з гаєм розмовляє...».

Список рекомендованих джерел: 1; 4; 7; 9; 10; 70; 71; 72; 73; 74; 75.

Тема 5. Творчість Л. Глібова, І. Франка для дітей

Питання для самостійного опрацювання:

1. Різноплановість віршів Л. Глібова: «Веснянка», «Зимня пісенька», «Журба».
2. Віршована казка письменника «Квіткове весілля», яскравість образів у ній.
3. Загадки й відгадки Л. Глібова. Фольклорна основа, сюжетність загадок.
4. Акрівірші письменника для дітей.
5. Значення творчості І. Франка для розвитку української дитячої літератури.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розкрити суть понять «байка», «лірична поезія», «акровірш», «віршовані загадки й відгадки», «езопова мова», «алегорія», «вірш», «оповідання», «авторська казка», «інсценізація», «персоніфікація».
2. Підготувати повідомлення на тему «Використання фольклорних мотивів у творах для дітей Л. Глібова».
3. Виконати аналіз творів І. Франка: «Дрімують села», «Дивувалась зима...», «У долині село лежить», «Червона калино, чоґо в лузі гнешся...».

Тестові завдання:

1. Коли і де народився Л. Глібов?
  - а) 5 березня 1827 р. в с. Веселий Поділ на Полтавщині;

- б) 27 серпня 1828 року в с. Нагуєвичих на Львівщині;
- в) 25 квітня 1825 р. в с. Петрашівка на Київщині;
- г) 28 вересня 1829 р. в с. Стопчатові на Підкарпатті.

2. Визначте псевдонім Л. Глібова:

- а) батько Гліб;
- б) дідусь Кенир;
- в) дідусь Іринеї;
- г) байкар Соловей.

3. Хто є автором байок «Лебідь, Щука і Рак», «Чиж та Голуб»?

- а) Григорій Сковорода;
- б) Степан Руданський;
- в) Леонід Глібов;
- г) Іван Франко.

4. Коли і де народився І. Франко?

- а) 29 березня 1855 р. в с. Білі Ослави на Івано-Франківщині;
- б) 27 серпня 1856 року в с. Нагуєвичих на Львівщині;
- в) 28 вересня 1859 р. в с. Стопчатові на Підкарпатті;
- г) 25 квітня 1857 р. в с. Петрашівка на Київщині.

5. В якому році опубліковано перше видання збірки казок «Коли ще звірі говорили» І. Франка?

- а) 1896 р.;
- б) 1897 р.;
- в) 1898 р.;
- г) 1899 р.

Список рекомендованих джерел: 1; 4; 7; 9; 10; 62; 63; 64; 65; 66; 67.

Тема 6. Леся Українка. Творчість для дітей

Питання для самостійного опрацювання:

1. Різноманітна етична функція природи у віршах Лесі Українки «Вишеньки», «На зеленому горбочку», «Літо краснее минуло», «Тішся, дитино, поки маленька», «Вже сонечко в море сіда», «Тиша морська», «Мамо, іде вже зима».
2. Близькість поезії письменниці «Місяць ясененький» до колискових пісень.
3. Літературна премія імені Лесі Українки. Лауреати цієї премії.

Завдання для самостійної роботи:

1. Схарактеризувати педагогічні погляди Лесі Українки.
2. Написати повідомлення на тему: «Пізнавальна й виховна цінність віршів Лесі Українки».

3. Опрацювати статтю: Попович Н. Ф. Особливості вивчення творів Лесі Українки у початкових класах / Н. Ф. Попович // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія»: збірник наукових праць / гол. ред. Г. В. Товканець. – Мукачево : МДУ, 2017. – Випуск 1(5). – С. 135-138.

Тестові завдання:

1. Коли і де народилася Леся Українка?
  - а) 25 лютого 1871 р. у Новограді-Волинському;
  - б) 29 березня 1872 р. в Івано-Франківську;
  - в) 28 квітня 1870 р. в Сумах;
  - г) 17 вересня 1873 р. у Вінниці.

2. У якому творі Лесі Українки є такі рядки:

«Діти нудяться в хатині,
Нудять, нарікають:
«І нащо зима та люта?
— Все вони питають. —
Он все поле сніг завіяв,
Хоч не йди із хати!
У замкнуті дивись вікна,
Ніде й погуляти!»

- а) «Літо краснее минуло»;
- б) «Мамо, іде вже зима»;
- в) «Як дитиною, бувало...»;
- г) «Тішся, дитино...».

3. У якій поезії Лесі Українки є такі рядки:

«...Дівчаточко й хлоп'яточко
Під деревцем скачуть,
Простягають рученята,
Та мало не плачуть».

- а) «Як дитиною, бувало...»;
- б) «Літо краснее минуло»;
- в) «Тішся, дитино...»;
- г) «Вишеньки».

4. У якому творі Лесі Українки є такі рядки:

«Править хтось малим човенцем
Стиха весла підіймає,
І здається, що з весельця
Щире золото спадає.
Як би я тепер хотіла
У мале човенце сісти
І далеко на схід сонця
Золотим шляхом поплисти!»

- а) «Тішся, дитино...»;
- б) «Тиша морська»;
- в) «Як дитиною, бувало...»;
- г) «Літо краснеє минуло».

5. Яку казку для дітей написала Леся Українка?

- а) «Метелик»;
- б) «Фарбований Лис»;
- в) «Пан Коцький»;
- г) «Лисичка і Журавель».

Список рекомендованих джерел: 1; 4; 7; 9; 10; 36; 37; 38; 39; 46; 47; 48.

Тема 7. Новітня українська література для дітей.

Твори П. Тичини, М. Рильського для дітей

Питання для самостійного опрацювання:

- 1. Тематика творів для дітей П. Тичини.
- 2. Пізнавальна і виховна цінність віршів для дітей М. Рильського.

Завдання для самостійної роботи:

- 1. Схарактеризувати особливості й умови розвитку новітньої української дитячої літератури.
- 2. Підготувати реферат на тему «Багатство тематики, різноманітність жанрів української дитячої літератури ХХ ст.».
- 3. Виконати аналіз твору П. Тичини «Гаї шумлять».
- 4. Виконати аналіз творів М. Рильського «Ми збирали з сином...», «Тиха, задумлива осінь спускається...», «Зима».

Тестові завдання:

- 1. Коли і де народився П. Тичина?
  - а) 27 січня 1891 р. в с. Піски на Чернігівщині;
  - б) 19 березня 1892 р. в с. Тернівка на Сумщині;

- в) 25 квітня 1893 р. в с. Лази на Черкащині;
- г) 17 травня 1894 р. в с. Млини на Херсонщині.

2. Хто є автором твору для дітей «Квітчастий луг і дощик золотий»?

- а) Олександр Олесь;
- б) Павло Тичина;
- в) Максим Рильський;
- г) Микола Трублаїні.

3. У якому році була опублікована дитяча книга «День ясний» М. Рильського?

- а) у 1945 році;
- б) у 1946 році;
- в) у 1947 році;
- г) у 1948 році.

4. Визначте автора дитячої книжечки «Квіти друзям»:

- а) Юрій Федькович;
- б) Павло Тичина;
- в) Борис Грінченко;
- г) Максим Рильський.

5. У якому році побачила світ книжка М. Рильського «Санчата діда Максима»?

- а) у 1964 році;
- б) у 1965 році;
- в) у 1967 році;
- г) у 1968 році.

Список рекомендованих джерел: 2; 4; 8; 9; 11; 44; 45; 53; 54; 55; 56.

Тема 8. Н. Забіла, М. Трублаїні як дитячі письменники

Питання для самостійного опрацювання:

1. Життєвий шлях Н. Забіли.
2. Твори для дітей письменниці.
3. М. Трублаїні як дитячий письменник.
4. Тематика творчості для дітей письменника.

Завдання для самостійної роботи:

1. Схарактеризувати багатство жанрів і тематики творів для дітей Н. Забіли.

2. Виконати аналіз твору (на вибір) Н. Забіли.
3. Написати реферат на тему: «Пригодницькі сюжети творів для дітей «Шхуна Колумб» та «Берег невідомого острова» М. Трублаїні».
4. Виконати аналіз твору М. Трублаїні «Мандрівники».

Тестові завдання:

1. У якому році побачила світ збірка для дітей «У морі» Н. Забіли?
  - а) у 1927 році;
  - б) у 1928 році;
  - в) у 1929 році;
  - г) у 1930 році.

2. Який журнал редагувала Н. Забіла до 1947 року?
  - а) «Барвінок»;
  - б) «Пізнайко»;
  - в) «Соняшник»;
  - г) «Буслик».

3. Коли побачила світ дитяча збірка «У широкий світ» Н. Забіли?
  - а) у 1959 році;
  - б) у 1960 році;
  - в) у 1961 році;
  - г) у 1962 році.

4. Хто є автором збірки для дітей «Про Тарасика й Марисю»?
  - а) Максим Рильський;
  - б) Наталя Забіла;
  - в) Микола Трублаїні;
  - г) Марійка Підгірянка.

5. Хто з дитячих письменників став першим лауреатом літературної премії ім. Лесі Українки?
  - а) Наталя Забіла;
  - б) Микола Трублаїні;
  - в) Марійка Підгірянка;
  - г) Василь Сухомлинський.

Список рекомендованих джерел: 2; 4; 8; 9; 11; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 57; 58; 59; 60; 61.

Тема 9. Марійка Підгірянкa – дитяча письменниця

Питання для самостійного опрацювання:

1. Життєвий шлях Марійки Підгірянки.
2. Щирість і духовна краса віршів про рідну землю, матір.
3. Формування морально-етичних якостей через змалювання краси природи.
4. Вірші на сприйняття та вироблення звукової культури («Голосні звуки»).
5. Роль творчості Марійки Підгірянки у розвитку української дитячої літератури.

Завдання для самостійної роботи:

1. Написати повідомлення на тему: «Тематика творів для дітей Марійки Підгірянки».
2. Виконати аналіз твору (на вибір) Марійки Підгірянки.
3. Написати анотацію на книгу Марійки Підгірянки «Граї, бджілко».

Тестові завдання:

1. Коли і де народилася Марійка Підгірянкa?
  - а) 29 березня 1881 р. в с. Білі Ослави на Івано-Франківщині;
  - б) 21 серпня 1883 р. в с. Нагуєвичах на Львівщині;
  - в) 28 вересня 1880 р. в с. Стопчатові на Підкарпатті;
  - г) 27 квітня 1882 р. в с. Петрашівка на Київщині.
2. Визначте співрозмовників у вірші «Розмова про сонце» Марійки Підгірянки:
  - а) бабуся й онучка;
  - б) дідусь й онук;
  - в) мати й дитина;
  - г) дідусь й онучка.
3. Хто є автором твору «Безконечні казочки»?
  - а) Іван Франко;
  - б) Марійка Підгірянкa;
  - в) Наталя Забіла;
  - г) Микола Трублаїні.
4. Визначте, який твір для дітей написала Марійка Підгірянкa?
  - а) «Дрімують села»;
  - б) «Дивувалась зима»;
  - в) «Вишеньки»;
  - г) «Співанкa про місяці».

5. Визначте автора дитячої збірки «Ростіть великі»:

- а) Павло Тичина;
- б) Максим Рильський;
- в) Наталя Забіла;
- г) Марійка Підгірянка.

Список рекомендованих джерел: 2; 4; 8; 9; 46; 47; 48.

Тема 10. В. Сухомлинський. Творчість для дітей

Питання для самостійного опрацювання:

- 1. Життєвий шлях В. Сухомлинського.
- 2. Оповідання письменника для дітей молодшого шкільного віку.
- 3. Тематика творів письменника для дітей.
- 4. Роль творчості В. Сухомлинського у розвитку української дитячої літератури.

Завдання для самостійної роботи:

- 1. Підготувати повідомлення на тему «Педагогічні погляди В. Сухомлинського».
- 2. Виконати аналіз творів письменника «Веселка», «Горбатенька дівчинка», «Віл і Садівник».
- 3. Схарактеризувати твори В. Сухомлинського «Дівчинка і Ромашка», «Вогник у вікні», «Вранці на пасіці».
- 4. Визначити пізнавальну й виховну цінність творів для дітей письменника.

Тестові завдання:

1. Коли і де народився В. Сухомлинський?

- а) 28 вересня 1918 р. в с. Василівка на Кіровоградщині;
- б) 22 березня 1919 р. в с. Тополя на Чернігівщині;
- в) 25 квітня 1920 р. в с. Веселий Гай на Сумщині;
- г) 29 листопада 1921 р. в с. Зелене на Хмельниччині.

2. Визначте автора дитячої збірки «Казки школи під голубим небом»:

- а) Наталя Забіла;
- б) Василь Сухомлинський;
- в) Марійка Підгірянка;
- г) Микола Трублаїні.

3. Який жанр твору «Без хустини тобі некрасиво» В. Сухомлинського?

- а) оповідання;
- б) казка;

- в) вірш;
- г) повість.

4. Хто є головним героєм оповідання «Веселка» В. Сухомлинського?

- а) дівчинка Оксанка;
- б) хлопчик Михайлик;
- в) дівчинка Наталка;
- г) хлопчик Іванко.

5. Як звуть героїв твору «Синій олівець» В. Сухомлинського?

- а) Федько і Юрко;
- б) Іванко і Василько;
- в) Андрійко і Михайлик;
- г) Сергійко і Тарасик.

Список рекомендованих джерел: 2; 4; 8; 9; 46; 47; 48.

Тема 11. Д. Павличко, Л. Костенко дітям

Питання для самостійного опрацювання:

1. Д. Павличко як дитячий поет.
2. Тематика творів для дітей письменника.
3. Л. Костенко – дитяча поетеса. Збірки для дітей.
4. Природа у віршах Л. Костенко для дітей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Написати відгук на книжку для дітей «Дядько Дош» Д. Павличка.
2. Виконати аналіз творів Д. Павличка «Де найкраще місце на землі», «Рідна мова», «Школа».
3. Підготувати відгук на збірку «Бузиновий цар» Л. Костенко.
4. Виконати аналіз творів Л. Костенко «Чародійне слово», «Синички на снігу», «Берізки по коліна у воді».

Список рекомендованих джерел: 2; 4; 8; 9; 11; 46; 47; 48.

Тема 12. І. Драч, М. Вінграновський. Творчість для дітей

Питання для самостійного опрацювання:

1. І. Драч як дитячий письменник.
2. Творчість для дітей молодшого шкільного віку письменника.
3. Життєвий шлях М. Вінграновського.
4. Творчість письменника для дітей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Схарактеризувати індивідуальність стилю І. Драча як дитячого письменника.
2. Виконати аналіз твору І. Драча «Самотня ластівка».
3. Опрацювати літературно-критичну літературу, присвячену творчості М. Вінграновського.
4. Виконати аналіз творів М. Вінграновського «Гусенятко», «Первінка», «Сіроманець».
5. Розкрити суть понять «рядкові знаки партитури», «надрядкові знаки партитури», «підрядкові знаки партитури».
6. Скласти партитуру твору М. Вінграновського «Далекими світами».
7. Вивчити напам'ять вірш «Сама собою річка ця тече» М. Вінграновського.

Тестові завдання:

1. Коли і де народився І. Драч?
  - а) 28 липня 1935 р. в с. Кошари на Черкащині;
  - б) 17 жовтня 1936 р. в с. Теліжинці на Київщині;
  - в) 30 березня 1937 р. в с. Лази на Вінничині;
  - г) 20 вересня 1938 р. в с. Млини на Підкарпатті.

2. Автором якого твору є І. Драч?
  - а) «Грім»;
  - б) «Балада про соняшник»;
  - в) «Гусенятко»;
  - г) «Козак Петро Мамарига».

3. У якому році була опублікована збірка для дітей «Андрійко-говорійко» М. Вінграновського?
  - а) у 1969 р.;
  - б) у 1970 р.;
  - в) у 1971 р.;
  - г) у 1972 р.

4. У якому творі М. Вінграновського є такі рядки:

«Хоч раз на рік ми можемо не боятися –
Діду Морозе, ніс нам холоди!
Ти ж, вовче, не взувайсь у хитрі тихі капці,
І ти, лисице, ти з біноклем не ходи!»

  - а) «Сама собою річка ця тече»;
  - б) «Новорічна заяча пісня»;
  - в) «У неквапи білі лапи»;
  - г) «Сіроманець».

5. Коли побачила світ збірка для дітей «Ластівка біля вікна» М. Вінграновського?
- а) у 1980 р.;
  - б) у 1981 р.;
  - в) у 1982 р.;
  - г) у 1983 р.

Список рекомендованих джерел: 2; 4; 8; 11; 46; 47; 48.

Тема 13. Т. Коломієць, В. Лучук – дитячі письменники

Питання для самостійного опрацювання:

1. Тамара Коломієць – блискучий майстер поетичного слова.
2. Тематика творчості письменниці для дітей.
3. Життєвий шлях В. Лучука. Збірки для дітей.
4. Твори письменника для дітей молодшого шкільного віку.
5. Використання усної народної творчості у скоромовках, лічилках, загадках письменника.

Завдання для самостійної роботи:

1. Написати відгук на книгу для дітей «Хто розсипав роси» Т. Коломієць.
2. Виконати аналіз твору «Березень» Т. Коломієць.
3. Схарактеризувати дитячу книжку «Найрідніші слова» В. Лучука.
4. Виконати аналіз твору «Скільки річок в Україні?» В. Лучука.

Тестові завдання:

1. Коли і де народилася Т. Коломієць?
  - а) 18 липня 1932 р. у м. Дрогобич;
  - б) 27 травня 1933 р. у м. Кам'янськ;
  - в) 12 червня 1934 р. у м. Глухів;
  - г) 9 квітня 1935 р. у м. Корсунь-Шевченківський.
2. Хто є автором дитячої книги «Пастушок»?
  - а) Іван Драч;
  - б) Микола Вінграновський;
  - в) Тамара Коломієць;
  - г) Володимир Лучук.
3. У якому році побачила світ дитяча книжка «Уставати треба рано» В. Лучука?
  - а) у 1960 році;

- б) у 1961 році;
- в) у 1962 році;
- г) у 1963 році.

4. Яка дитяча книжка В. Лучука побачила світ у 1968 році?

- а) «Ластівка в Лужиці»;
- б) «Зелене око»;
- в) «Сіла хмара на коня»;
- г) «Чарівний глобус».

5. Коли була опублікована дитяча книжечка В. Лучука «Жива вода»?

- а) у 1977 році;
- б) у 1978 році;
- в) у 1979 році;
- г) у 1980 році.

Список рекомендованих джерел: 2; 4; 8; 9; 46; 47; 48.

Тема 14. Життєвий і творчий шлях Д. Чередниченка, М. Слабошпицького

Питання для самостійного опрацювання:

- 1. Життєвий і творчий шлях Д. Чередниченка.
- 2. Тематика творів для дітей письменника.
- 3. М. Слабошпицький як дитячий письменник.
- 4. Твори письменника для дітей молодшого шкільного віку.

Завдання для самостійної роботи:

- 1. Схарактеризувати твори Д. Чередниченка «Як ти з матір'ю говориш?», «Рідні красивида».
- 2. Написати відгук на збірку «Мандри Жолудя» Д. Чередниченка.
- 3. Виконати аналіз твору М. Слабошпицького «Чудасія на балконі».
- 4. Підготувати повідомлення для дітей молодшого шкільного віку про Д. Чередниченка та М. Слабошпицького.

Тестові завдання:

- 1. Коли і де народився Д. Чередниченко?
  - а) 23 грудня 1934 р. в с. Яворці на Сумщині;
  - б) 30 листопада 1935 р. в с. Межиріч на Черкащині;
  - в) 19 вересня 1936 р. в с. Лозове на Підкарпатті;
  - г) 28 липня 1937 р. в с. Мар'янівка на Хмельниччині.

2. Яку назву має перша книжка для дітей Д. Чередниченка?

- а) «Рідні красвиди»;
- б) «Щедринець»;
- в) «Хлопчик Івасик і дідусь Тарасик»;
- г) «Хлопчик Горіхове Зерня і Лісовичка».

3. Визначте жанр твору Д. Чередниченка «Хлопчик Івасик і дідусь Тарасик»:

- а) казка;
- б) п'єса;
- в) вірш;
- г) оповідання.

4. Хто є автором творів для дітей «Славко і Жако», «Хлопчик Валь»?

- а) Василь Сухомлинський;
- б) Дмитро Чередниченко;
- в) Микола Вінграновський;
- г) Михайло Слабошпицький.

5. Визначте автора дитячих творів «Озеро Олдан», «Папуга з осінньої гілки»:

- а) Дмитро Чередниченко;
- б) Микола Вінграновський;
- в) Михайло Слабошпицький;
- г) Василь Скуратівський.

Список рекомендованих джерел: 2; 4; 8; 46; 47; 48.

Тема 15. А. М'ястківський, Ю. Ярмаш як дитячі письменники

Питання для самостійного опрацювання:

- 1. Роль А. М'ястківського у розвитку дитячої літератури.
- 2. Пізнавальна й виховна цінність творів для дітей Ю. Ярмаша.

Завдання для самостійної роботи:

- 1. Проаналізувати дитячі книжки «Яблука для мами», «Кличемо горличку» А. М'ястківського.
- 2. Написати відгук на книжку для дітей А. М'ястківського «Острів зеленого селезня».
- 3. Виконати аналіз твору «Паличка-рятівниця» Ю. Ярмаша.

Тестові завдання:

1. З якого твору А. М'ястківського подані рядки?

«Біла хмарка, біла,
Як зимою сніг,
Бігла небом, бігла,
Впала на поріг».

- а) «Котики-воркотики»;
- б) «Гречка»;
- в) «Веселочка»;
- г) «Неня».

2. Визначте жанр твору А. М'ястківського «Вечір дихає весною»:

- а) вірш;
- б) оповідання;
- в) п'єса;
- г) авторська казка.

3. Визначте головну думку твору «Сама в хаті» А. М'ястківського:

- а) треба відповідати за свої вчинки;
- б) треба бути працьовитим;
- в) треба шанувати старших;
- г) треба піклуватися про птахів.

4. Коли і де народився Ю. Яриш?

- а) 25 травня 1935 р. у м. Кам'янськ на Дніпропетровщині;
- б) 14 червня 1936 р. у м. Глухів на Сумщині;
- в) 28 липня 1937 р. у м. Дрогобич на Львівщині;
- г) 17 серпня 1938 р. у м. Барвінкове на Харківщині.

5. Визначте жанр твору Ю. Яриша «Місто дружніх майстрів»:

- а) літературна казка;
- б) п'єса;
- в) п'єса-казка;
- г) оповідання.

Список рекомендованих джерел: 2; 4; 8; 46; 47; 48.

**Тема 16. Життєвий шлях і творчий доробок для дітей
М. Сингаївського, А. Костецького**

Питання для самостійного опрацювання:

- 1. Життєвий шлях М. Сингаївського.
- 2. Тематика творів для дітей молодшого шкільного віку письменника.

3. Життєвий шлях А. Костецького.
4. Різноманітність творів для дітей письменника.

Завдання для самостійної роботи:

1. Схарактеризувати збірки для дітей «Жива криничка», «Метелик у портфелі» та «Стежка до криниці» М. Сингаївського.
2. Написати анотацію на дитячу книгу «Джміль про сонечко гуде» А. Костецького.

Тестові завдання:

1. Коли і де народився М. Сингаївський?
  - а) 12 листопада 1936 р. в с. Шатрище на Житомирщині;
  - б) 28 серпня 1937 р. в с. Мокре на Чернігівщині;
  - в) 15 травня 1938 р. в с. Копане на Миколаївщині;
  - г) 10 жовтня 1939 р. в с. Вільхівка на Хмельниччині.

2. Яку назву має перша збірка для дітей М. Сингаївського?
  - а) «Вогневиця»;
  - б) «Поступ»;
  - в) «З березнем по землі»;
  - г) «Жива криничка».

3. У якому році побачила світ перша збірка для дітей М. Сингаївського?
  - а) у 1957 році;
  - б) у 1958 році;
  - в) у 1959 році;
  - г) у 1960 році.

4. Визначте автора творів «Синові в дорогу», «Тополина земля», «Ромашки»?
  - а) Іван Драч;
  - б) Тамара Коломієць;
  - в) Микола Сингаївський;
  - г) Анатолій Костецький.

5. Визначте автора дитячої книжечки «Мій календар»:
  - а) Дмитро Павличко;
  - б) Микола Сингаївський;
  - в) Анатолій Костецький;
  - г) Ліна Костенко.

Список рекомендованих джерел: 2; 4; 8; 9; 11; 46; 47; 48; 49; 50; 51; 52.

**Тема 17. І. Калинець, І. Жиленко, А. Качан.
Творчість письменників для дітей**

Питання для самостійного опрацювання:

1. Тематика творів для дітей І. Калинця.
2. Різноманітність творчості для дітей І. Жиленко.
3. Пізнавальна і виховна цінність творів для дітей А. Качана.

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізувати книгу «Небилиці про kota і кицю» І. Калинця.
2. Підготувати презентацію на тему «Збірки дитячих віршів «Достигають колосочки», «Вуличка мого дитинства», «Казки буфетного гнома» Ірини Жиленко».
3. Виконати аналіз твору «Крихта хліба» А. Качана.

Список рекомендованих джерел: 2; 4; 25; 26; 27; 28; 29; 30; 46; 47; 48.

Тема 18. Література письменників рідного краю для дітей

Питання для самостійного опрацювання:

1. Пізнавальна й виховна цінність творів для дітей видатних письменників Закарпаття.
2. Різноманітність творів для дітей сучасних письменників рідного краю.

Завдання для самостійної роботи:

1. Схарактеризувати книгу для дітей «Криниця» В. Ладичця.
2. Написати анотацію на книгу «Смерековий край» С. Жупанина.
3. Підготувати повідомлення для молодших школярів про творчість сучасних дитячих письменників Закарпаття.

Список рекомендованих джерел: 4; 15; 16; 17; 24; 31; 32; 33; 34; 35; 42; 43; 46; 47; 48.

**Тема 19. Життєвий шлях і творчий доробок для дітей
письменників рідного краю**

Питання для самостійного опрацювання:

1. Тематика творів для дітей В. Ладичця.
2. Різноманітність творчості для дітей С. Жупанина.
3. Пізнавальна й виховна цінність творів для дітей Г. Малик, Л. Повх.

Завдання для самостійної роботи:

1. Написати відгук на збірку для дітей В. Ладизця «Криниця».
2. Виконати аналіз твору С. Жупанина «Оленчині вишивки».
3. Підготувати презентацію на тему «Вивчення творчості Г. Малик та Л. Повх у початковій школі».
4. Написати повідомлення для молодших школярів про В. Шкірю та Ю. Шипа.

Список рекомендованих джерел: 4; 15; 16; 17; 24; 31; 32; 33; 34; 35; 42; 43; 46; 47; 48.

Тема 20. Дитяча література української діаспори

Питання для самостійного опрацювання:

1. Тематика творів для дітей К. Перелісної.
2. Різноплановість творчого доробку для дітей Р. Завадовича.

Завдання для самостійної роботи:

1. Написати відгук на книгу «Моїй матері» К. Перелісної.
2. Виконати аналіз творів К. Перелісної «Весна», «Верба», «Золота осінь».
3. Схарактеризувати книгу «Хлопці з зеленого бору» Р. Завадовича.
4. Підготувати реферат на тему «Пізнавальне й виховне значення творів для дітей Р. Завадовича».

Список рекомендованих джерел: 4; 8; 9; 48.

Тема 21. Життєвий шлях і творчість для дітей письменників української діаспори

Питання для самостійного опрацювання:

1. В. Вовк як дитяча письменниця.
2. Тематика творчості для дітей В. Вовк.
3. Твори для дітей Л. Храпливої.
4. Творчість для дітей Л. Полтави.

Завдання для самостійної роботи:

1. Написати повідомлення на тему «Різноманітність тематики творів для дітей Віри Вовк».
2. Схарактеризувати різножанровість творів для дітей Лесі Храпливої-Щур.

3. Виконати аналіз творів «Як сонечко вставало», «Вишивані квіти», «Снігурик» Лесі Храпливої-Щур.
4. Визначити тематику віршів для дітей Леоніда Полтави.

Список рекомендованих джерел: 4; 8; 9; 48.

**Тема 22. Література для дітей близького зарубіжжя.
Творчість для дітей О. Пушкіна, С. Маршака, К. Чуковського**

Питання для самостійного опрацювання:

1. Літературні образи казок О. Пушкіна.
2. Тематика творчості для дітей С. Маршака.
3. Різноманітність творчості для дітей К. Чуковського.

Завдання для самостійної роботи:

1. Написати повідомлення на тему «Пізнавальне й виховне значення казок О. Пушкіна».
2. Виконати аналіз твору «Дванадцять місяців» С. Маршака.
3. Схарактеризувати казки «Мийдодір», «Федорине горе», «Айболить» К. Чуковського.

Список рекомендованих джерел: 4; 13; 14; 46; 47; 48; 68; 69.

Тема 23. Література для дітей далекого зарубіжжя

Питання для самостійного опрацювання:

1. Літературні образи казок Ш. Перро.
2. Тематика казок братів Грімм.
3. Пізнавальна й виховна цінність казок Г. К. Андерсена.

Завдання для самостійної роботи:

1. Схарактеризувати казку «Кіт у чоботях» Ш. Перро.
2. Виконати аналіз твору «Заєць і їжак» братів Грімм.
3. Підготувати презентацію на тему «Характеристика казок Г. К. Андерсена».

Список рекомендованих джерел: 4; 13; 14; 46; 47; 48; 68; 69.

Тема 24. Періодика в колі дитячого читання

Питання для самостійного опрацювання:

1. Різноманітність журналів для дітей молодшого шкільного віку.
2. Пізнавальна й виховна цінність журналів для дітей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготувати презентацію на тему «Періодичні видання для дітей».
2. Написати повідомлення на тему «Журнал «Пізнайко» у колі дитячого читання».

Тестові завдання:

1. Протягом яких років публікувався у м. Львові перший ілюстрований художньо-педагогічний журнал для дітей «Дзвінок»?

- а) протягом 1890-1914 років;
- б) протягом 1892-1916 років;
- в) протягом 1894-1918 років;
- г) протягом 1895-1919 років.

2. З якого року виходить дитячий журнал «Барвінок»?

- а) з 1926 р.;
- б) з 1927 р.;
- в) з 1928 р.;
- г) з 1929 р.

3. З якого року виходить дитячий журнал «Тук-тук»?

- а) з 1926 р.;
- б) з 1927 р.;
- в) з 1928 р.;
- г) з 1929 р.

4. У якому році було засновано видавництво «Дитвидав»?

- а) у 1933 році;
- б) у 1934 році;
- в) у 1935 році;
- г) у 1936 році.

5. З якого року виходить дитячий журнал «Пізнайко»?

- а) з 1994 року;
- б) з 1995 року;
- в) з 1996 року;
- г) з 1997 року.

Список рекомендованих джерел: 4; 8; 12; 41.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Самостійна робота студентів з дисципліни «Дитяча література» полягає в самостійному опрацюванні визначених питань, виконанні завдань, тестів, підготовці повідомлень, анотацій, відгуків, презентацій, написанні рефератів.

Під час виконання самостійної роботи значну увагу необхідно приділяти засвоєнню рекомендованої основної та додаткової літератури.

Важливо опрацювати першоджерела. Одним із засобів у засвоєнні знань є конспектування першоджерел, яке дає можливість повністю засвоїти самостійно опрацьований матеріал. Застосування конспектування свідчить про значущість певних відомостей. Зміст конспекту повинен сприяти:

- чіткому формулюванню тематики вивченого;
- складанню плану засвоєного матеріалу та логічному членуванню на частини створеного тексту;
- розумінню місця самостійно опрацьованого матеріалу в контексті навчальної дисципліни;
- вмінню виділяти головне у вивченому;
- вмінню наводити приклади для ілюстрації опрацьованого;
- систематизації знань;
- розумінню можливостей використання самостійно здобутих знань на практиці.

Робота з першоджерелами здійснюється з метою ґрунтовного опанування змісту теми.

Пошуково-аналітична робота студентів полягає у проведенні самостійного пошуку джерел науково-теоретичного й практичного характеру.

Рекомендації до підготовки повідомлень

Підготовка повідомлень передбачає такі етапи:

1. Обдумування та формулювання теми, визначення низки питань, виокремлення принципових положень.
2. Добір теоретичного і практичного матеріалу (опрацювання літератури). На цьому етапі важливо не просто знайти та опрацювати матеріал, а глибоко його осмислити, визначити головне і другорядне, інтегрувати основні положення за кількома джерелами.
3. Складання плану, тобто визначення порядку розташування окремих частин тексту, їх послідовності та обсягу.
4. Складання тез повідомлення.
5. Написання остаточного тексту повідомлення.

Структура повідомлення: вступ, основна частина, висновки.

Рекомендації до підготовки анотацій

Анотації пишуться з метою стислої характеристики певного писемного джерела (дитячої книги, художнього твору, літературно-критичної статті тощо).

Анотація складається з двох частин: бібліографічного опису й власне тексту.

В анотації повідомляються відомості про автора, жанр, зміст, особливості джерела тощо. Текст вирізняється лаконічністю, високим рівнем узагальнення інформації.

Орієнтовна схема аналізу джерела під час складання анотації:

1. Відомості про автора.
2. Відомості про форму (жанр) тексту.
3. Предмет, об'єкт або тема.
4. Характеристика змісту анотованого джерела.
5. Характеристика художнього оформлення.
6. Цільове й читацьке призначення джерела.

Рекомендації до підготовки відгуків

У відгуках оцінюється прочитане, висловлюється власне ставлення до нього.

Орієнтовна структура відгуку: назва (*Відгук*), заголовок (містить найменування книжки (збірки), прізвище та ініціали її автора, місце публікації, видавництво, рік публікації), текст.

У тексті відгуку слід подати загальну характеристику запропонованої на розгляд дитячої книжки (збірки), аналіз змісту, визначити актуальність тематики, висвітлити творчий задум письменника, висловити критичну оцінку щодо особливостей композиції, сили впливу слова автора, майстерності письменника у зображенні героїв, представлених художником ілюстрацій тощо, а також практичні поради та висновки.

Обсяг відгуку – 1-3 сторінки.

Рекомендації до підготовки презентацій

Сучасним бібліографам часто необхідно виступити перед аудиторією з презентацією на певну тему. Ефективній підготовці допомагають засоби *PowerPoint*, що дають можливість за допомогою комп'ютера підготувати набір слайдів, який називається *презентацією*.

Слайди переважно готуються у кольоровій гамі. Вони можуть містити текст, таблиці, малюнки, відеокліпи, звуковий супровід тощо. Необхідно дотримуватися логічності, послідовності викладу інформації. Архітектоніка тексту: вступ, основна частина, висновки.

Рекомендований обсяг презентації – 10-12 слайдів.

Рекомендації до підготовки рефератів

Етапи підготовки реферату:

1. Визначити тему.
2. Дібрати літературу: а) першоджерела; б) збірники, монографії, довідники; в) газетні та журнальні матеріали.

3. Ґрунтовно вивчити літературу, зробити виписки цитат, основних думок.

4. Скласти список розділів, який може бути й планом реферату.

5. Продумати план реферату, можливе його розширення.

6. Систематизувати опрацьований матеріал.

7. Остаточо продумати та уточнити план реферату.

8. У кінці реферату слід подавати список використаної літератури.

9. Бібліографічний опис джерела списку літератури оформлювати відповідно до вимог.

Структура реферату:

1. Титульна сторінка (назва міністерства, якому підпорядкована установа; назва закладу; назва кафедри, на якій виконано роботу; назва дисципліни; тема реферату; назва виду документа (реферат); посада (студент) та номер групи, у якій навчається автор; прізвище, ім'я, по батькові автора; місто і рік написання).

2. План.

3. Текст, який складається зі вступу, основної частини, висновків.

4. Список використаної літератури.

Реферат слід писати на основі критичного огляду літературних та інших джерел. У ньому автор подає чужі та власні думки. Рекомендований обсяг реферату – 10-12 сторінок.

Система оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів оцінюються за шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Критерії оцінювання:

«Відмінно» — ставиться, коли студент виявив всебічні й глибокі знання навчального матеріалу, засвоїв основну і додаткову літературу, дає повні, обґрунтовані, теоретично правильні відповіді на питання, демонструє знання і розуміння основних термінів, понять, наводить вдалі приклади, може зробити узагальнення і висновки, правильно виконав завдання.

«Добре» — ставиться, коли студент виявив повне знання програмового матеріалу, засвоїв основну та ознайомився з додатковою літературою, виявив системний характер знань навчального матеріалу і здатний до самостійного їх поповнення, але ним допущені незначні помилки у формулюванні основних термінів, понять, наведенні прикладів, виконанні завдань.

«Задовільно» — ставиться, коли студент виявив знання основного програмового матеріалу, дає поверхові, неточні відповіді на питання, припускається помилок у наведенні прикладів, виконанні завдань, слабо володіє спеціальною термінологією, не зовсім розуміє значення і суть основних понять.

«Незадовільно» — ставиться, коли студент дає неправильні відповіді на питання, не може навести приклади, не знайомий з основною літературою, неправильно виконав завдання, не розуміє суть основних термінів, понять.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Веселка. Антологія української літератури для дітей: У 3-х т. – Т. I. / Упоряд. Б. Ю. Чайковський. – К., 1984. – 551 с.
2. Веселка. Антологія української літератури для дітей: У 3-х т. – Т. II. / Упоряд. Б. Ю. Чайковський. – К., 1984. – 503 с.
3. Веселка. Антологія української літератури для дітей: У 3-х т. – Т. III. / Упоряд. Б. Ю. Чайковський. – К., 1985. – 674 с.
4. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта») / укладач Н. Ф. Попович. – Мукачево : МДУ, 2018. – 138 с.
5. Дитяча література. Хрестоматія. Маловідомі твори українських письменників II половини XIX - I половини XX ст. / Упор. Н. І. Богданець-Білоskalенко. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. – 256 с.
6. Качак Т. Б. Українська література для дітей : підручник / Т. Б. Качак. – К. : ВЦ «Академія», 2016. – 352 с.
7. Мовчун А. І., Варакіна З. Д. Рідне слово. Українська дитяча література. Хрестоматія. Книга перша: Навч. посібник. У двох книгах / А. І. Мовчун, З. Д. Варакіна. – К.: Арії, 2007. – 656 с.
8. Мовчун А. І., Варакіна З. Д. Рідне слово. Українська дитяча література. Хрестоматія. Книга друга: Навч. посібник. У двох книгах / А. І. Мовчун, З. Д. Варакіна. – К.: Арії, 2007. – 656 с.
9. Українська дитяча література. Хрестоматія / Вступ. стаття та упор. Л. П. Козачок. – К.: Вища школа, 2002. – 519 с.
10. Українська дитяча література. Хрестоматія. Частина 1 / Упор. Луценко І.А., Подолинний А.М., Чайковський Б.Й. – К.: Вища школа, 1992. – 382 с.
11. Українська дитяча література. Хрестоматія. Частина 2 / Упор. Луценко І.А., Подолинний А.М., Чайковський Б.Й. – К.: Вища школа, 1992. – 286 с.

Додаткова література

12. Барвінок. Літературно-художній і загальноосвітній журнал для дітей молодшого та середнього шкільного віку. – Київ. – 2017.
13. Детская литература: Учеб. пособие / Под ред. Зубаревой Е.Е. – 3-е изд., дораб. – М.: Просвещение, 1989. – 399 с.
14. Дитяча література / Д. М. Білецький, Ф. Х. Гурвич, І. М. Проценко, В. С. Савенко. – К., 1967. – 542 с.
15. Жупанин С. Бджілка / С. Жупанин. – Ужгород: Закарпатське обласне видавництво, 1959. – 31 с.

16. Жупанин С. Світле озерце. Вірші / С. Жупанин. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1975. – 20 с.
17. Жупанин С. Смерековий край. Вірші, казки, загадки для дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку / С. Жупанин. – Ужгород: Видавництво «Карпати», 1985. – 72 с.
18. Забіла Н. Прабабині казки. Віршовані казки / Н. Забіла. – К.: «Веселка», 1978. – 48 с.
19. Забіла Н. Проліски. Вибрані твори / Н. Забіла. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1968. – 188 с.
20. Забіла Н. Твори у чотирьох томах. Том I: Веселим малюкам / Н. Забіла. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1971. – 208 с.
21. Забіла Н. Твори у чотирьох томах. Том II: У широкий світ / Н. Забіла. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1972. – 178 с.
22. Забіла Н. Твори у чотирьох томах. Том III: В казках і в житті / Н. Забіла. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1972. – 276 с.
23. Забіла Н. Твори у чотирьох томах. Том IV: Завісу відкрито / Н. Забіла. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1973. – 238 с.
24. Закарпатська література для дітей. XX ст.: Антологія / Упоряд. Г. Малик. — Ужгород: Вид-во «Закарпаття», 2004. – 592 с.
25. Калинець І. Книжечка для Дзвінки. Вірші та казка / І. Калинець. – К. «Веселка», 1991. – 48 с.
26. Качан А. Берегові вогні: вірші / А. Качан. – К.: Веселка, 1979. – 24 с.
27. Качан А. Джерельце: вірші / А. Качан. – К.: Веселка, 1975. – 20 с.
28. Качан А. Зелений промінь: вірші / А. Качан. – К.: Веселка, 1983. – 32 с.
29. Качан А. Лінивi вареники: вірші-безконечники / А. Качан. – К.: Веселка, 2002. – 16 с.
30. Качан А. Світанок року: вірші / А. Качан. – К.: Веселка, 1986. – 32 с.
31. Ладижець В. Біг лисок через лісок. Казки / В. Ладижець. – Ужгород: Закарпатське обласне книжково-газетне видавництво, 1962. – 44 с.
32. Ладижець В. Криниця. Вірші, небилиці, пригоди, казочки і казки / В. Ладижець. – Ужгород: Видавництво «Карпати», 1987. – 93 с.
33. Ладижець В. На високій полонині / В. Ладижець. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1970. – 61 с.
34. Ладижець В. Трембіта. Вірші / В. Ладижець. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1974. – 103 с.
35. Ладижець В. Я малий собі гуцулик. Вірші, скоромовки, загадки / В. Ладижець. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1965. – 36 с.
36. Леся Українка. Біда навчить / Леся Українка. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1978. – 14 с.
37. Леся Українка. Лелія / Леся Українка. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1973. – 24 с.
38. Леся Українка. Літо краснее минуло / Леся Українка. – К.: «Веселка», 1970. – 15 с.

39. Леся Українка. Мамо, іде вже зима / Леся Українка. – К.: «Веселка», 1982. – 12 с.
40. Марійка Підгірянка. Учись маленький! Вірші, казки, п'єса, загадки / Марійка Підгірянка. – К.: «Веселка», 1994. – 239 с.
41. Пізнайко від 6 років: дитячий журнал. – Київ. – 2017.
42. Повх Л. Школярі-школярики: Вірші для дітей молодшого шкільного віку / Л. Повх. – Ужгород: «Видавництво Олександри Гаркуші», 2007. – 49 с.
43. Повх Л. Біла хата на горбку / Л. Повх. – Ужгород: Карпати, 2006. – 60 с.
44. Рильський М. Вам, щасливі діти! Вірші / М. Рильський. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1975. – 48 с.
45. Рильський М. Травнева пісенька. Вірші / М. Рильський. – К.: «Веселка», 1983. – 16 с.
46. Савченко О. Я. Українська мова та читання : Підручник для 2 класу ЗЗСО (у 2-х частинах) : Частина 2 // О. Я. Савченко. – К.: УОВЦ «Оріон», 2019. – 144 с.
47. Савченко О. Я. Українська мова та читання : Підручник для 3 класу ЗЗСО (у 2-х частинах) : Частина 2 // О. Я. Савченко. – Київ : УОВЦ «Оріон», 2020. – 160 с.
48. Савченко О. Я. Українська мова та читання : Підручник для 4 класу ЗЗСО (у 2-х частинах) : Частина 2 // О. Я. Савченко, І. В. Красуцька. – Київ : УОВЦ «Оріон», 2021. – 160 с.
49. Сингаївський М. Журавлине літо / М. Сингаївський. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1970. – 40 с.
50. Сингаївський М. Колесо. Вірші / М. Сингаївський. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1966. – 28 с.
51. Сингаївський М. Ластівоча весна. Вірші / М. Сингаївський. – К.: «Веселка», 1987. – 24 с.
52. Сингаївський М. Маківка і перчина. Гумористичні вірші, байки, веселики, скоромовки / М. Сингаївський. – К.: «Веселка», 1989. – 32 с.
53. Тичина П. Гаї шумлять / П. Тичина. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1968. – 16 с.
54. Тичина П. Добридень тобі, Україно моя! Вірші / П. Тичина. – К.: «Веселка», 1989. – 40 с.
55. Тичина П. Дударик. Казки / П. Тичина. – К.: «Веселка», 1981. – 88 с.
56. Тичина П. Ластовенятко. Вірші / П. Тичина. – К. «Веселка», 1979. – 16 с.
57. Трублаїні М. Волохан / М. Трублаїні. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1974. – 24 с.
58. Трублаїні М. Крила рожевої чайки / М. Трублаїні. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1972. – 274 с.
59. Трублаїні М. «Лахтак». Півість та оповідання / М. Трублаїні. – К.: «Веселка», 1987. – 331 с.

60. Трублаїні М. Про дівчинку Наталочку та сріблясту рибку. Казка / М. Трублаїні. – К.: «Веселка», 1980. – 14 с.
61. Трублаїні М. Шхуна «Колумб». Повість / М. Трублаїні. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1973. – 291 с.
62. Франко І. Веснянка / І. Франко. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1976. – 16 с.
63. Франко І. Заєць і ведмідь / І. Франко. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1969. – 12 с.
64. Франко І. Коли ще звірі говорили. Казки / І. Франко. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1969. – 46 с.
65. Франко І. Лисичка-кума / І. Франко. – К.: «Веселка», 1978. – 16 с.
66. Франко І. Малий Мирон / І. Франко. – Львів: Видавництво «Камеяр», 1978. – 60 с.
67. Франко І. Ріпка / І. Франко. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1966. – 12 с.
68. Хрестоматія по детской литературе: Учеб. пособие / Сост. Боголюбская М.К., Табенкина А.Л.; Под ред. Зубаревой Е.Е. – Изд. 9-е, перераб. – М.: Просвещение, 1984. – 464 с.
69. Хрестоматія по детской литературе: Учеб. пособие / Сост. Табенкина А.Л., Боголюбская М.К.; Под ред. Зубаревой Е.Е. – 10-е изд., испр. – М.: Просвещение, 1988. – 463 с.
70. Шевченко Т. Закувала зозуленька / Т. Шевченко. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1966. – 28 с.
71. Шевченко Т. За сонцем хмаронька пливе. Вірші / Т. Шевченко. – К.: «Веселка», 1990. – 16 с.
72. Шевченко Т. Зоре моя вечірняя. Вірші / Т. Шевченко. – К.: «Веселка», 1985. – 16 с.
73. Шевченко Т. Малий Кобзар. Вибрані поезії для дітей / Т. Шевченко. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1977. – 384 с.
74. Шевченко Т. Садок вишневий коло хати. Вірші / Т. Шевченко. – К.: «Веселка», 1985. – 45 с.
75. Шевченко Т. Тече вода з-під явора. Вірші / Т. Шевченко. – К.: Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1977. – 16 с.

Зміст

Вступ	3
Опис навчальної дисципліни	4
Тема 1. Вступ. Дитяча література як органічна частина художньої літератури...6	
Тема 2. Усна народна творчість для дітей.....	7
Тема 3. Давня українська література для дітей (XI – XVIII ст.). Літературне Середньовіччя.....	8
Тема 4. Нова українська дитяча література XIX ст. Т. Шевченко – великий просвітитель свого народу. Творчість для дітей.....	9
Тема 5. Творчість Л. Глібова, І. Франка для дітей.....	9
Тема 6. Леся Українка. Творчість для дітей.....	10
Тема 7. Новітня українська література для дітей. Твори П. Тичини, М. Рильського для дітей.....	12
Тема 8. Н. Забіла, М. Трублаїні як дитячі письменники.....	13
Тема 9. Марійка Підгірянка – дитяча письменниця.....	15
Тема 10. В. Сухомлинський. Творчість для дітей.....	16
Тема 11. Д. Павличко, Л. Костенко дітям.....	17
Тема 12. І. Драч, М. Вінграновський. Творчість для дітей.....	17
Тема 13. Т. Коломієць, В. Лучук – дитячі письменники.....	19
Тема 14. Життєвий і творчий шлях Д. Чередниченка, М. Слабошпицького.....	20
Тема 15. А. М’ястківський, Ю. Ярмиш як дитячі письменники.....	21
Тема 16. Життєвий шлях і творчий доробок для дітей М. Сингаївського, А. Костецького.....	22
Тема 17. І. Калинець, І. Жиленко, А. Качан. Творчість письменників для дітей.....	24
Тема 18. Література письменників рідного краю для дітей.....	24
Тема 19. Життєвий шлях і творчий доробок для дітей письменників рідного краю.....	24
Тема 20. Дитяча література української діаспори.....	25
Тема 21. Життєвий шлях і творчість для дітей письменників української діаспори.....	25
Тема 22. Література для дітей близького зарубіжжя. Творчість для дітей О. Пушкіна, С. Маршака, К. Чуковського.....	26
Тема 23. Література для дітей далекого зарубіжжя.....	26
Тема 24. Періодика в колі дитячого читання.....	27
Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи	28
Система оцінювання самостійної роботи студентів	30
Список рекомендованих джерел	31

Навчально-методичне видання

Дитяча література

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи
для здобувачів вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта»

ОС «Бакалавр»

Укладач: Н. Ф. Попович

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>